

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2557/ 00009

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	05 ก.ย. 2556	44	15678	3

ละเว้อ คำอุ้คนล้านนา พระบัญชาการสั่งเกตปากหอย

คนล้านนามักมีคำเปรียบเทียบกับต่างๆในภาษาพูดกันมากมาย โดยเฉพาะคำพูดที่เปรียบเทียบกับสิ่งต่างๆในธรรมชาติ เช่นชาวดั้งหอยกกกล้วยเหลี้ยมอย่างใบแฉม เป็นต้น แต่ในที่นี้จะขอนำเรื่องหอยในคำเปรียบเทียบกับคนล้านนาคือคำว่า ละเว้อ

เมื่อเราไปตามทุ่งนา โดยเฉพาะในยามที่ท้องทุ่งกำลังมีต้นข้าวเขียวขจี บรรดาสัตว์ต่างๆในนาไม่ว่า ปู ปลา กุ้ง หอย...

เมื่อกล่าวถึงหอย ก็ยังแบ่งเป็นหอยหลายอย่าง หลายๆชนิด เช่นว่า หอยคัน หากอยู่ในหนองในน้ำที่ใดมันจะทำให้คันผู้คนลงไปสัมผัสเอาเถอะเจ้าเฮย คันๆๆๆ ยิ่งเกายิ่งมัน ยิ่งคันยิ่ง

เกา บางทีเราจะเห็นตัวโตเรียกกันว่าหอยโข่ง บางทีเราเห็นหอยตัวพอดีๆกับความต้องการเหมาะสำหรับเก็บเอามาแกง เรียกกันว่า แกงหอยขม เพราะมีรสขมนิดๆพออร่อยๆ

แต่มีหอยอีกอย่างหนึ่งที่ตัวเล็กกว่าแผ่นปากเมื่อคราวมันเผยฝาปากออกหากินหรือไต่เดิน จะเห็นแผ่นปากหรือฝาปากเผยดูกว้างมากดังภาษาคนเมืองล้านนา ว่า "เปือเว้อ" เป็นคำที่ขยายคำอื่นๆเช่น ไส้

กับกว้างเปือเว้อ

ด้วยลักษณะที่ฝาปากเว้อนี้เองกระมังผู้คนบางท้องถิ่นเรียกพวกมันว่า "หอยปากละเว้อ" หรือ บางคนพูดสั้นๆว่า "หอยละเว้อ"

การที่จะดูว่าปากหอยละเว้อเป็นอย่างไรต้องทำใจเป็นคนใจบาปกันบ้างคือจับหอยหลายดูฝาปากของมัน เมื่อทราบแล้วก็รีบวางกลับให้มันเดินได้อย่างเดิม ไซ้ว่าปล่อยมันหนายฝาเก็กเง็กจนตายไปในที่สุด

แต่ที่แน่ๆคนล้านนาช่างสังเกตนำเอาลักษณะปากหอยละเว้อมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่กว้างเปือเว้อ...เนื้อหมูเฮ...

ภาพ หอยละเว้อ แหล่งเรียนรู้พะเยาล้านนา ม.6 ต.ดอนแก้ว อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่.

...นิคม พรหมมาเทพย์...